

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר [זה הדבר אשר ציוה ה'] (במדבר ל. ב)

כתב מהר"י בדיחי זצ"ל ב'חן טוב' על פסוק זה וז"ל: שמעתי מפי מוריני ורבינו יחיא אלצארם נר"י, רמו נאה בפסוק זה, ואני הצעיר אוסיף בו נופך, לחזק דבריו. וזהו. וידבר משה אל ראשי המטות, היינו מלמדי תינוקות (שכן תמצא מספר אל ראשי המטות לבני, עולים כמספר מלמדי תינוקות עם הכולל), על שם שתופסים בידם מטה להכות התינוקות, הנקראים לבני ישראל. שילמדו תורה, הרמוזה בראשי תיבות וסופי תיבות ראשי המטות, גימטריא תורה עם האותיות. וזהו לאמר, שהתינוקות ילמדו התורה באמירה, שיוציאו המלות בפהם. ואם יאמרו, מה זה שאתה מלקה אותנו כדי ללמוד. יאמר להם, זה הדבר אשר צוה ה', שתעסקו בתורה. עד כאן; עכ"ל.

טרם שנמלא דבריני, חשוב להבהיר, שאין בכוונתנו לחזק או לומר שצריך להכות את הילדים, ואדרבה לא זו היא שיטתנו ומגמתנו, אדרבה להפך הוא ובפרט בדורינו וכמו שמתבאר תמיד שמתבאר לנו השבועיים, ומדברי גדולי דורינו. בסוף דבריני יתבאר לנו מה ר"ל במאמר זה.

ורבינו הרמב"ם (בהלי תלמוד תורה פ"ב ה"ב) כתב בה"ה: מכניסין את התינוקות להתלמד כבן שש כבן שבע לפי כח הבן ובגין גופו. ופחות מבן שש אין מכניסים אותו. ומכה אותו המלמד להטיל עליהם אימה. ואינו מכה אותם מכת אויב מכת אכזרי. לפיכך לא יכה אותם בשוטים ולא במקלות אלא ברצועה קטנה וכו', עכ"ל.

ואף גדולי דורינו גם בדורינו זה מעלים זאת להלכה וכמו שכתב מרן הגר"י רצאבי שליט"א (שנייה יו"ד ס"י קס"א ס"ז) וז"ל: כדי להטיל עליהם אימה, צריך המלמד להכות אותם. אבל לא מפת אויב מוסר אכזרי. לפי כך לא יכּם בשוטים ולא במקלות, אלא ברצועה קטנה. ומגיל י"ב ואילך, מותר להכותם בכה. וכבר אמר החכם מכל האדם, אָלֶת קשורה בְּלֶב נֶעַר, שְׁקֵט מוֹסֵר ירחיקה ממנו. אל תמנע מנער מוסר, כי תכנו בשבט לא ימות. אתה בשבט תכנו, ונפש משאל תציל, עכ"ל. ויעו"ש באורך בעניני יצחק את כ"י.

ובספר 'אוצרות של חינוך' (ח"א עמי תתי"א) העלו את אשר נשאל מרן הגר"י קנייבסקי שליט"א בה"ה: האם בזמנינו יש להימנע מהכאת ילדים, בניס ותלמידים, והאם יש אופנים יוצאים מגדר הרגיל בהם אפשר, ואף צריך, להכות בשבט? והשיב: לפעמים צריך להכות, והיחושך שבטו שונא בני".

מתי שהילד עושה עוולה גדולה, בודאי שצריך להכותו, אלא שעל האב להתנהג בתבונה ובדעת ולהכותו פעם אחת בהרבה זמן, כי כאשר יכהו בכל יום נאבד כל הערך של העניין. (ועיין בסי' י"אבן שלמה"י פ"י אות ד'), עכ"ל.

והרה"ג אהרן זכאי שליט"א בספרו 'חינוך הבנים' (עמי 281) העלה את אשר כתב בספר שבט מוסר פרק י"ז בודו הלשון עוד יש מנהג רע בעת שמולכים הקטן לבית המדרש שמצווים למלמד בפני הקטן שלא יכו אותו והקטן שומע שאין לרבו להכותו אז הוא מוסיף זדון, עכ"ל.

נמצינו למדים, על אף שנכון הוא שבדורנו אין מן הראוי שמחנכים יכו תלמידיהם, אך לא יאמרו ההורים לילדיהם דבר כזה או ממיין זה, כי הוא דבר שכנגד התורה, ועוד שדבר זה מקלקל חינוכו וכדלעיל.

פניני הלכה

כיצד מנהיגו בעניין אמה על אמה זכר לחרבן בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובבתי התנות וכל כיו"ב

כתב מרן הגר"י רצאבי שליט"א בשו"ת עולת יצחק (ח"ג ס"י ק"ס) [קיצרנו ושינינו בלשונו, היות והבאנו רק את הנצרך לעניינו]:

תניא בבא בתרא (דף ס"ו) סד אדם את ביתו בסיד ומשיד בו דבר מועט, אמה על אמה. וכן העלו הפוסקים להלכה כהא"י לישנא, וכן הוא בטור ושלחן ערוך אורח-חיים סימן תק"ס סעיף א'. ומדנקטו ביתו, דייק המגן אברהם שם בסק"ב דבבית הכנסת שְׁרִי בכל עניין, וכן המנהג ע"כ. ומה שכתב בכל עניין, ר"ל אף בסיד לחדו [כבניין המלכים דאמרינן דאסור] ואף בלא שיר אמה על אמה, כמ"ש הפרי מגדים שם, והוסיף שהוא הדין לבית המדרש יעו"ש:

ובפרט דאיכא למימר דכיון שבית הכנסת הוא עצמו נקרא בית מקדש מעט, כדאיתא במגילה דף כ"ט ע"א, תו אין צורך בו לזכר חרבן המקדש. וכל שכן למאי דאשכחן שבכל בית-הכנסת ובית-המדרש, יש אבן מאבני בית-המקדש שפוזרו בעת החרבן לכל העולם, כמ"ש בסייד בהרחבה בנפלאות מתורתך על מגילת איכה דבי פסוק ותשתפכנה אבני קודש:

ומהר"ם בשת"ז השמיט את המגן אברהם.

ויש מן האחרונים שחולקים וסב"ל שגם בבית הכנסת צריך להניח אמה על אמה, יעו"ש. ואולי דעתם כי אף שבית-הכנסת נקרא מקדש מעט, מכל-מקום אדרבה צריך לעוררו שלא יהא די לנו בו כאילו הוא חליפין, ורב ההבדל ביניהם כרחוק מזרח ממערב. ומה-גם שאף כשהיה בית מקדשנו ותפארתנו עומד על תילו, מכל-מקום היו גם בתי כנסיות.

אבל אצלינו בקהילות תימן, שהמנהג פשוט שאין עושים זכר לחרבן בבית-הכנסת כמפורסם, לא הייתי יודע טעם להשמטת השתילי זיתים את זאת. עד שנודע לי כי אכן ישנם קצת באיזה מקומות שנהגו לעשות זאת בבית-הכנסת, כגון באיזור עיר מהאצר שבצפון תימן. כי אף שרובם שם לא עשו, זולת בבתי גוון שחור אמה על אמה [וכפי שהיה נהוג שם גם בשאר מקומות. ואף שכמה אחרונים כתבו כי הנהוגים כן לא יפה הם עושים, מכל מקום יש להם על מה לסמוך כמ"ש בסייד בעיני יצחק על שלחן ערוך המקוצר הלכות זכר לחרבן סימן ק"ז אות ב' ד"ה וכתב] מכל-מקום יש מהם שעשו שחור כזה גם בבית הכנסת. אלא שלא עשו זאת בפנים בית-הכנסת כבבתיים, אלא בחוץ סמוך לפתח. ואולי טעמם משום נוי בית-הכנסת. אלא שלא יאה בו גנאי וכיעור [ובפרט שהוא צריך להיות נאה יותר מאשר ביתו של אדם, כמ"ש הרמב"ם סוף הלכות איתורי מובח והשלחן ערוך יורה-דעה סימן רמ"ח סעיף ח', שאם בנה בית תפילה, יהיה נאה מבית ישיבתו. ועיין עוד בנפלאות מתורתך על פסוק ותשתפכנה (שציננו לעיל אות א' ד"ה ובפרט) ד"ה ואפשר]. אי נמי כעין פשרה בין העושים בבית-הכנסת לשאינם עושים. ובספר נטע פאר חיי הגלות להר"ר עודד חגבי דף תקי"מ כתב שבתימו היו

המשד בעמוד הבא

לעילוי נשמת מרת חביבה בת רחמה אוהנינה ע"ה תנצב"ה	לעילוי נשמת שחר יהודה בן אפרים ז"ל תנצב"ה	לזש"ק יובל בן דוד ורות בת זכריה
--	---	---------------------------------------

מחידושי רבותינו

מזוהר"ר חיים סנואני זצ"ל
בחיבורו 'תורת חכם' עמ' ל"ז

פתרונות לפרשת 'פינחס'
אחודה חידה! 'שבעת ימים' - 'בחדוש
השביעי' ונמצא בעליית 'שביעי'.
הזוכה בהגרלה: יצחק עמר.
מי בתמונה? שבוע אחרון לפתרונה!

אחודה חידה!
שניים תחת שתיים
מפסיק ולא מפסיק
ורמוז הוא בשמו
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

לכן בזאת יכופר עון יעקב וזה כל פרי המיר הטאתו בשומו כל אבני מזבח כאבני גיר מנופצות

לא יקומו אטרים והמנים (ישיעה ב, ט)

הפטוק הזה יורה לאדם ענייני התשובה ודרכיה, ומורה לאדם דברים המסירים טטא שחטא האדם. והענין הוא, כי הנה ראשית פרי הטיט חטאת האדם, הוא בשני דברים הללו:

האחד, עסק התורה לשם ה' בלבד, בלי שום פנייה אחרת, וביראה וענה ובאימה ואהבה ושמה, ושאר ארבעים ושמונה דברים שמונו חז"ל במשנתנו (אבות פרק ששי) שהתורה נקנית בהם, והם, במיעוט תענוג, במיעוט שחוק, במיעוט דרך ארץ וכו'. והתורה נאמר בה רפאות תהי לשרך (כלומר, רפאות תהי לא) התורה לשרך, שהוא מה שהלכת בשירות לבד לעשות רע עם ושלום, והיא מרפאה אותך, כי היא אומן ורופא בקי, ואומר ולכל בשרו מרפא:

השני הוא שמירת שבת בכל פרטיו, וכמאמר חז"ל כל השומר שבת כהלכתו, אפילו עבד עבודה זרה כדור אנטש, מוחליו לו וכו'. כי שקולה שבת כנגד כל התורה כולה, כמאמר חז"ל:

וכתב הרב החסיד בדעת חכמה שער השבת כי על ידי החטא, ממשיך הטומאה בפנימיותו וחיצוניותו. אמנם על ידי החרטה והבכיה, ממשיך בתוכו קרשה. אבל צריך להמשיך ניצוץ שכניה, ואתו ניצוץ מגרש כח הטומאה מפנימיותו. והשני, צריך לעשות מצות חבילות, באיברים שחטא בהם, ועל ידי זה יתהוו מלאכים, ויגרשו מלאכי חבלה אשר בחיצוניות. ושתיים זו אי אפשר כי אם בשמירת שבת, כי אז יזכה לניצוץ שכניה על נשמה דאצילות. גם צריך זמן רב לקיים מצות באיברים שחטא, ומי יזכה. אבל שמירת שבת שקול ככל התורה כולה, והוא כאלו קיים מצות חבילות. אלו תורף אמרי קדוש:

וסוד עיקר דבריו, הוא משום דהאור המאיר ומופיע ביום שבת קודש מעולם העליון, הוא המגרש כח החיצונים, שאינם יכולים ליהנות ממנו מרוב גודל אורו, כי הוא מזיקם, כמו האש המזיק גוף האדם. והבן:

וטעם תיקון חטא האדם דווקא על ידי עסק התורה ושמירת השבת, הענין הוא, כי נדע לשון זוהר פרשת נשא (דף קכ"ב) בענין התשובה, דכד בר נש חטי, גרים לאתרחקא הי מאת וי. וכל מאן דחזר בתשובתא, כאלו אחר את הי לאת וי, דאיהו בין יייה (ודא איהו בנייה, בין יייה. והוא בין, וי איהו ודא) ואשתלים ביה הויה. ודא איהו תשובה, תשוב הי ודאי לגבי וי, עכ"ל בקיצור:

וביאר הכל, הוא, כי הנה נדע שאין עונות התחתונים פוגמים אלא בזעיר ונוקביה דוקא, דהיינו מחסד ולמטה. חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד, זעיר. ומלכות, והוא סוד ערויה, שהוא אתיות רייע וייה. כי רייע שהם הקליפות, אין להם שליטה על ידי מעשה התחתונים, אלא באותיות וייה לבד, שהם סוד זעיר ונוקביה כנדע:

והנה נדע שהתורה היא סוד זעיר. וסוד שבת הוא סוד הנוקבא, וכדאיתא בזוהר נשא (קכ"ב ב) וזה לשונו, אלא ודאי על האי דיוקנא דאת הי (שהיא הנוקבא) אוקמוה מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה:

(ובזה מביאר מאמר רבותינו ז"ל שבשעה שנכנסו ישראל לארץ, אמרה התורה לפני הקב"ה, רבונו של עולם, כשיכנסו ישראל לארץ, זה נפנה לשרוזה וזה נפנה לכרמו, ואני אהא מונחת בקרו זוית. אמר לה, שבת יהא בן זוגך. כי ודאי שהתורה והשבת הם דיו פרופיו, דכר ונוקבא, תורה דכר, שבת ונוקבא. והבן)

והנה להיות שפגם החטא הוא דווקא זעיר ונוקביה, שהם סוד וייה כזכר, לכן סתימתו צריכה שתהיה במינו, שהוא על ידי עסק התורה ושמירת שבת, שהם סוד זעיר ונוקביה, תורה זעיר, ושבת נוקבא. ועל ידי שניהם מתתקנים זעיר ונוקביה מפגמם.

עד נדע שישאר נקראים בשני שמות, יעקב וישראל. ישראל הוא מורה על האנשים החשובים שבהם, שהם הצדיקים הגדולים, שהם מתרוממין ומתעלין למעלה למעלה על ידי מעשיהם הטובים, ונעשים בבחינת ליי רא"ש (אותיות ישראל). כי הם עולים למעלה לראש, והם אומרים יש לנו חלק באלדי ישראל שנקרא ראש, שהוא עתיד להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק. והיינו ליי רא"ש. שהצדיק אומר, רא"ש שהוא הקב"ה שנתיד להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק, הוא ליי:

ובכדי להוסיף לתקן מעשיו יותר ויותר, הוא אומר כן. וזה בבחינת יוגבה לבו בדרכי ה'. כי הגבוהה היא נקראת תועבה כידוע. ואמר הקב"ה על הגאה וגבה רוח, אין אני והוא יכולין לדור בעולם. וזה אם אינה לשם שמים, שגאוה כזו היא מצד הקליפות. אבל אם היא לשם שמים, שהוא בכדי להוסיף אהבה על אהבה ועבודה על עבודה, ובבחינת לא נברא העולם אלא בשבילי, אז היא נאהבת לפני ה'.

ושם (ב"א, אך שם) יעקב הוא מורה על האנשים הפחותים שבהם, שהם מכונים בבחינת העקב. ואפשר ששם יעקב הוא מורה על האנשים הפושעים שבהם. כי כשאין ישראל עושין רצונו של מקום, הם בירידה התחתונה כביכול ממש חס ושלום, כמו העקב שהוא בסוף האדם, שהוא למטה מכל איברי האדם. וכן נמי הפושע המרשיע, על ידי עבירות שנתשה, הוא גרם לעצמו להיות בבחינת העקב, הנעקב לבסוף. כי הוא משפיל את נפשו ומכניעה, ובין הרע והטומאה מטמיעה, ונעשה בבחינת העקב ממש:

נמצא שהאדם על ידי מעשים רעים שנתשה, גרם להכניע ולהשפיל ולהפיל נפשו דיקרה הטהורה, בין הקליפות הרעות הטמאות. ונשארת שם עד שיזכה לתקן מעשיו, וזו מוציאה מבית האסורים דילה, ומחזירה להיות טהורה כבראשונה:

פניני הלכה

המשך מהעמוד הקודם מטייחים ומסיידים ומסיידים את בית-הכנסת, ומשיירים מקום בלי טיח וסיד זכר לחרבן ע"כ. והוא היה במחוז כולאן. ומעיד על מה שראה במקומו, וחשב שזה גם בשאר מקומות בתימן. ולא היא, כי רובם לא נהגו זאת כדבר האמור. ועל-כל-פנים לענייני הרווחנו טעם להשמטת השתילי זיתים המנהג, כי אפשר שהוא ידע שבאותם מקומות

נהגו כן, אף שבעיר צנעא לא נהגו זאת כלל. אי נמי שמא בזמנו יש שנהגו כן אף בעיר: ויתכן כי מה שנהגו בתימן בהרבה בתי כנסיות, וכן בעוד ארצות, לתלות בהן ביצי יענה, הוא כפשרה בין הדעות הללו. כי מצד אחד הן לנוי בית-הכנסת, ומאידך הן סימן לשממות בית-המקדש ואבלותנו עליו, כמו שנאמר גבי חרבן ירושלים עיקוית, אספדה ואילילה וגוי אעשה מספד כתינים ואבל כבנות יענה (מכתב א', ח'). וזה חידוש, והארכתי אודות פתגמא דנא ב"ס"ד בפלאות מתורתך פרשת שמיני על פסוק ואת בת היענה ד"ה והאיר. ומה-טוב ומה-נעים לעשות כן, מה-גם שיש לכך טעמים רבים נוספים נעימים ונחמדים, כמו שהעלינו שם:

ובשוית מנחת אליעזר (המכר לעיל אות א' ד"ה ג) העלה דלאו דוקא בית-הכנסת, אלא הוא הדין בכל בניינים של-מצוה, כגון ישיבות ותלמודי-תורה, אין צריך זכר לחרבן, כשם שלא אסרו לנגן בכלי שיר בסעודות של-מצוה. ויציא לו לחלק כך לפי שיטתם כהגות הרמ"א בשלחן ערוך שם בסימן תק"ס טעני ג' דשיר לנגן בכלי שיר בסעודות של-מצוה יעו"ש. ולדידן שנהגו [בתימן] דאסור, ממילא אין סברא לחלק. ואכן לא נהגו בתימן להניח אמה על אמה זולת בחדר הגדול שבבית, ולא בשום מקום אחר, כגון במחסנים שבקומה הראשונה, ולא בחנויות, ולא במדרש תלמוד תורה של-ילדים וכל כיוצא בהם, אלא אך ורק בבית דירה. ושם בפסקי תשובות אות ז' דף קל"ח העלה דעת שאילת יעבץ סימן קס"ט שגם מחסן כשהוא במקום נפרד מהדירה,

המשך בעמוד הבא

לעילוי נשמת
מזוהר"ר חיים בן שלמה עדני זצוק"ל
מרא דאתרא דאליכין, תנעב"ה

לזש"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

לזש"ק
שלום בן יעקב ומירב
טליה בת מנשה

מחידושי רבותינו

אישי כי ידור נדר וכו' לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה (במדבר ל. א.)

צריך לדעת, אחר שאמר לא יחל דברו, למה כפל היצא מפיו יעשה, דכבר נשמע מלא יחל דברו. ועוד, הרי נאמר פסוק אחר, מוצא שפתיך תשמור ועשית:

ואפשר לומר בהקדים מה שכתב מהרר"י בספר טעמי המצות. ואביא לך דבריו בקיצור נמרץ, כי אין בידי הספר להעתיק מתוכו. ותוכן דבריו, שעל ידי המטר עולים ניצוצי הקדושה הטמונים בארץ בתוך הקליפות, מדומם לצומח, ומצומח לחי, ומחי למדבר. ולפעמים יעלו שתי מדרגות, למדבר. וצריך האדם לכוון באכילתו לשם שמים, להברות גופו לעבודת בוראו. ובזה הוא מתקן הניצוצי קדושה שבתוך המאכל הרוח. ואותו הניצוצי קדושה והמגולגל במאכל הרוח, מסייעין אותו לעשות הטוב. ואם חס ושלום אינו מכיין לשם שמים, מחטיאין אותו. ובמקום אחר כתב, דבכל עסקיו של-אדם, בין במלאכה בין משא ומתן, על ידי כוונתו הרצויה, מוציא ניצוצי קדושה מרפי"ח ניצוצין שבתוך הקליפות ומתקנם, יעניין שם באורך. ואם כן, כשנודר לאכול או לעשות איזה דבר ומקיים נדרו, בודאי אם הוא לשם שמים, שמוציא ניצוצי קדושה מתוך הקליפה ומתקנם.

עוד אמרו, שמי שעסק בתורה לשמה, אינו צריך לתקן על ידי אכילת מותרות, ולא על ידי מלאכה ועסקים אחרים. ודי לו בהסתפקות המוכרחות. וכמו שאמרו, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה. לפי שעל ידי גודל תועלת עסק התורה, יוכל להמשיך אליו כל ניצוצי הקדושה השייכים לחלקי נשמתו, המפורדים בכמה מקומות הרחוקים ממנו:

ולזה כשהיו ישראל בארצם עוסקים בתורה ומקיימים, לא היו צריכים לגלות לחוצה לארץ כדי להוציא ניצוצי קדושה, כי היו ממשיכין אותן אליהם על ידי עסק התורה. וכשרפו ידיהם מן התורה, הוצרכו לגלות, לבקש נדחיהם, מה שהפילו מהניצוצי קדושה על ידי עוונותיהם. ובפרט שאמר הכתוב, על מה אבדה הארץ, על עזבם את תורתך, שהוא עסק התורה המונע האדם מלחטוא. ואילו החזיקו בעסק התורה, היו מתקנים וממשיכים אליהם ניצוצי קדושה למקומם.

והנה לפי זה יוקשה עלינו מאמר רבותינו ז"ל בענין רבי ואנטונינוס, דלא פסק מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת. דמי לנו גדול מרבי, שעסק בתורה לשמה, ואם כן למה היה צריך לירקות אלו לאכלם. ולמה אלו דוקא, ולא ירקות אחרות הטובות מהם. ויותר קשה מה שאמרו דבשעת פטירתו של-רבי, אמר, גלוי וידוע לפניך שלא נהניתי בעולם הזה אפילו באצבע קטנה. והלא אמרו שלא פסק מעל שולחנם וכו':

ואפשר לומר ראין הדברים כפשטן. אלא באו חכמינו ז"ל לרמוז לנו, שהיו עוסקים בתורה על השולחן, ולא פסק עסק התורה המצננת גיהנם. וזהו מלת צנון. ואמרם ולא חזרת, שהיו מחזרים אחר תלמודם, וכמו שאמר התנא, הפוך בה והפוך בה, כדי שתהיה שגורה בפיהם. ולפי פשטן של-דברים, נוכל לומר שלא [היו] צריכין לאכול אלו, שהם בכלל מותרות. אלא היו מסדרין אותן על השולחן, כדי שיתאוו להן, וישכרו תאוותם, כדי לקבל שכר על זה:

מענה נבוא לתירוץ מה שהקשינו בענין כפל הפסוק. והוא, שבא להודיענו, שלא יקל האדם בנדרים. ושמה יעלה על דעתו, הנה נדרתי שלא לאכול, ואסרתי הדבר על עצמי, ואני צריך לתקן ניצוצי קדושה שבאותו הדבר על ידי אכילתו או שאר דברים לשם שמים. והואיל ואני עושה בכוונה רצויה, אין בזה עוון. לכך אמר, לא יחל דברו:

ומה יעשה אם רוצה לתקן ולהוציא ניצוצי קדושה, ובפרט השייכים לחלקי נשמתו, המפורדים בדומם צומח וחי. אמר, ככל היצא מפיו יעשה, היינו שיהגה בתורה ויוציאנה בפיו. ובזה יוכל לתקן הכל על ידי עסק התורה. והיה פירוש יעשה, יתקן ויאסוף אליו ניצוצי קדושה. כמו ועשת את התבואה, ותרגם אונקלוס ותכונשו. ואם תמנה שלוש תיבות היצא מפיו יעשה, יעלה גימטריא היא תורה:

(חן טובי למהר"י בדיחי זצ"ל)

מהליכות אבותינו

לחוק ולהודות אחד את השני, באופן שלא יגרם לו צער

הליכות רבות ונפלאות, למדים אנו מהנהגותיהם של אבותינו הקדושים, אשר עשו בכל צעד ושעל. בכדי להבין מעט דברינו, נעלה את אשר כתב מוהר"ר עמרם קורח זצ"ל בספרו 'סערת תימן' (עמ' קל"ה) וז"ל:

נהגים הקהל כשיצאים מבי"ח שחרית, הלכים לבתי האבלים לנחמם. כל אחד בכניסתו אומר יתנוחם מן השמים, והאבל עונה 'אמן'. ושרה קמנא, ואומר כן ביציאתו. שרה נכנסת ושרה יוצאת, עד קרוב לשליש היום.

ואז באים מקרובי האבל ושכניו, ומביאים קליות ואגוזים ומיני פירות ויין בהשפעה, ועל כל כוס יין ששותה האבל, אומר, 'בעל הגמול ישלם לכם גמול טוב'. והמנחמים משיבים, 'יהי ינחמד נחמה שלימה'. כל אחד מן המנחמים, כששותה כוס יין אומר, 'אלדיים ינחם אבליים'. והאבל עונה 'אמן'. ואח"כ מביאים הסעודה מה שהביאו המנחמים, פת נקי וכשר ומיני טיבול, תבשיל עדשים וביצים מבושלים. סועדים ומברכים בהמ"ז ומנחמים האבלים ונפטרים, עכ"ל.

רק מעניין ניוחד האבלים למדנו הליכות רבות:

- א. כולם הולכים לנחם אחר תפילת שחרית.
 - ב. לא שוהים הרבה בבית האבל, בכדי לא להטריח עליו.
 - ג. הדבר נעשה בסדר מופתי.
 - ד. מקורבי האבל ושכניו, הם אלו שמביאים קליות וכו', בכך חוסכים הוצאות לאבל שממילא הינו לא במצב שמחה, שהוצאות אלו יגרמו לו צער גדול וסירדא בימי אבילותו.
 - ה. על כל כוס יין ששותה האבל או המנחמים, האבל מודה להם על כל אשר עושים לו, והאבלים מנחמים אותו.
 - ו. גם הסעודה הינה מצרכים וההכנות של המנחמים לחסוך צער לאבל וכדלעיל.
- הי"ר שנמשיך להחזיק בהליכות מופלאות אלו, וירבה השלום ותגדל האחדות, אכ"ר.

בדרכיהם אתהלך...

תלוי מי השוחט

הרב יצחק גבאי היה רב קהילת סווד. מלבד היותו תלמיד חכם עצום, היה בעל חסד גדול ותמך בעניים ונוקמים, בצרכי מזון ומתן בסתר. כמו כן היה ידוע כבעל סגולות מרפא. היה אומר: "כך וכך יקרה לפלוני וכו"'. היה צדיק נסתר.

לילה אחד, לאחר שעסק בלימוד תורה וערך תיקון חצות, העיר את בנו ר' דוד ואמר לו: "עלינו ללכת למקום פלוני". שאלו בנו: "על מה ולמה כל הבהלה הזאת", ענה: "כעת עלינו ללכת". לאחר הליכה ממושכת הגענו לאחד הכפרים, והנה במרכז הכפר הם רואים קבוצת יהודים המתגודדים סביב פר ומנסים להרביצו ולשחטו. כשראו אותנו, קראו לנו לבוא לעזרתם. אמר להם הרב יצחק: "פנו הצידה ועזבו את הפר". לפתע קרב הפר אל הרב. הרב ליטף את השור ומיד הוא נרגע ורובץ על הארץ. שחט הרב את השור כדת וכהלכה וחזר הוא ובנו לביתם. (לבינים ספור עמ' ק)

פניני הלכה

המשך מהעמוד הקודם

חייב בהנחת אמה על אמה זכר לחרבן, דכל שראוי לבית דירה באופן שחייב במזוזה, חייב בזכר לחרבן, ובכלל זה בית העצים והאוצרות וכו'. ולפי זה גם חנויות מסחר וכדומה יתחייבו בהנחת זכר לחרבן, וצ"ע מדוע אין מקפידים בכל זה יעו"ש. ולדין נקטינו בלאו הכי שמקומות אלו פטורים ממזוזה, כמו שהעליתי בסי"ד בשלחן ערוך המקוצר יורה-דעה הלכות מזוזה סימן קס"ז טעמים י"ח כ'.

למדנו, כי בבתי-כנסיות ובתי-מדרשות ותלמודי-תורה וכיצא בהם, וכן חנויות ומחסנים וכדומה, אין צורך לעשות זכר לחרבן. וכן המנהג פשוט ברוב ככל המקומות, הן בקהילותינו הן בכל קהילות ישראל, שאין עושים. מיהו אם רוצים לעשות, לכאורה אין מניעה, כמו שמדוייק לשון המגן אברהם והאחרונים שהדבר "מותר", אבל לא שיש איזה קפידא. אדרבה, לעורר יותר ויותר את זכרון החרבן גם בבתי מקדש מעט, ועוד ישמע קול ששון וגוי מחוצות ירושלים ומערי ירודה. אבל יעשו באופן שלא יפגם הדר בית-הכנסת נזיה הודעה ופשרה טובה על-ידי ביצת יענה, למען תהיה לנו לעד:

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל,

דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל,

יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

חכמי תימן

הרב יחיא ב"ר מחפוז' גרופי זצ"ל

נולד בעיר גרוף שבמחוז כְּוֵלָאן בבי' טבת תר"ע. תלמיד אביו הרב מחפוז' גרופי. הוסמך לשחוט על ידי הרב יחיא נחום והרב אברהם עמראני, באישור הרב הראשי לתימן רבינו יחיא יצחק הלוי. עלה לארץ ישראל בשנת תשי"ו והתיישב בראשון לציון. נפטר בכ"ט אייר תשמ"א.

התודה...

ו- הברכה...

לידידנו רם המעלה, האניש המופלא, בעצה ובענשייה למען העדה, ווריו לתת מענה לתלמוד תורה, בחיוך אהבה ובשמחה ה"ה **אילן נגר** הי"ץ

יהא רעוא שיזכה לראות כל זרעו זרע ישרים מבורכים, הולכים בדרכי אגותנו הקדושים, תלמידי חכמים נבונים וידועים, יראי שמים מרבים, ויזכה להיות תמיד מן הנותנים, לחוק ולהחזיק מוסדות התורה בכלל ויהדות תימן בפרט, באשר ועושר וכבוד, אצ"ר.

הערות, הארות ותשובות לחידות ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009 או במייל: Nahari@enativ.com

תפארת בנים

זכה בהגולה במבצע "מרבית תורה" התלמיד היקר והנעלה דן גיסין נ"י יהא רעוא שיזכה לברך על גמרה של תורה, בידיעה ובשינון על פה

יום מהנה התקיים לתלמידי הכיתות, כאשר הוכן להם מאות המבורגר וקבב

עם פיתות וסלטים טריים, ואכלו עד שנפשם שבעה. יבואו על הברכה יזידנו הנעלה ה"ה נאור גל הי"ו ועוד תורמים החפצים בעילום שם הי"ו אשר היו שותפים לכל זאת

ילדי הגנים עשו מסיבת סיום בנושא ירושלים, כאשר ניתן דגש שהשירים יהיו רק שירי בנים ומהמשוררים שגדולי הדור נתנו אישורם עליהם

גני ילדים / תלמוד תורה

"עטרת חיים"

ע"ש המהר"ן ורביה"ק זצוק"ל
לבני תורה ק"ק תימן - אלעד
רח' הרא"ש 2 טל: 03-9097022
בנשיאות ובהכוונת מרן הגאון הרב יצחק רצאבי שליט"א
בראשות הרב אליהו נהרי שליט"א

זה הזמן להוסיף בקדושה, בתורה וביראת שמים טהורה וצרופה, עם שמירת מסורת אבותינו הקדושים.

הודעה בדבר רישום לשנת הלימודים תשע"ח

הננו להודיע לציבור בני התורה כי נפתחה ההרשמה

לשנה"ל תשע"ח הבעל"ט

לגני הילדים גילאי 3-4-5

לכיתות התלמוד תורה

יש להצטייד בצילום ת"ז של שני ההורים + סכח

לרישום:

יש להגיע למזכירות הת"ת רח' הרא"ש 2, או להתקשר לטל: 03-9097022

אין בהרשמה התחייבות לקבלת התלמיד | קבלת התלמיד מותנית באישור ועדת הקבלה

לרפואה ובריאות איתנה

סעדיה עדי בן שלום צוברי ויוסף בן משה דנין

מתוך אריכות ימים ושנים